

LEGYEN-E MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE?

Éveken keresztül megoldatlan probléma volt a könyvtárosok egyesületbe való tömörítése. Sok különböző típusú /tudományos, szakszervezeti, műszaki/ könyvtárban dolgozó könyvtáros van, akinek munkája ugyan nem azonos, de problémák és célkitűzéseik közösek.

A könyvtárosi feladatok könnyebb megoldásának egyik fontos tényezője egymás közelebbi megismerése, munkájuk összehangolása. Ennek megoldására a múltban is történtek kísérletek; szakmai viták, továbbképző tanfolyamok, azonban ezek nem oldották meg azt sem, hogy egy-egy szakma könyvtárosai egymást megismerjék.

A könyvtárosoknak, és köztük nekünk, műszaki könyvtárosoknak régi kívánságunk, hogy a társadalmi uton való együttműködés valamilyen formáját kialakítsuk. Hiszen már régebben létrehozták a Magyar Levéltárosok és Könyvtárosok Egyesületét, amely 1947-ig működött. Az egyesületi élet felújítására a következő próbálkozások történtek eddig:

Szabó Ervin Kör

A Szabó Ervin Körben főleg az állami- és tudományos könyvtárak dolgozói tömörülnek. Ez az egyesület a Társadalom és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat irodalmi és nyelvi szakosztályának szerve, s az egyesületi élet keretén belül, társadalmi uton fogja össze az említett könyvtárosokat.

Ez az egyesület jelenleg még nem működik, mert amíg a TTIT-nek nem hagyták jóvá módosított alapszabályát, addig a Szabó Ervin Kör sem tud érdemlegesen dolgozni.

Szakszervezeti Könyvtárosok Egyesülete

Célja: a szakszervezeti könyvtárosok problémái megoldásának elősegítése /bér, státusz, módszertani segítség/. Ez az egyesület a SZOT-nál működik. Feladata, hogy az egyes szakszervezeteken belül központi könyvtárak irányítsák a kisebb könyvtárakat. Ezzel vélik elérni, hogy a kiskönyvtárakat nagyobb szakmai felkészültséggel rendelkező szervek irányítsák.

- . -

Felvetődik a probléma, vajon a műszaki könyvtárosok melyik egyesülethez csatlakozzanak, illetőleg alakítsanak-e külön egyesületet, vagy nem lenne-e célszerű egy közös egyesület létrehozása? A beszélgetések során az alábbi változatok merültek fel:

1./ A TTIT keretében működő Szabó Ervin Körön belül a műszaki könyvtárosok szakcsoportot alakítanának.

2./ A műszaki könyvtárosok alakítsanak önálló tagegyesületet, a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetségének keretén belül, ugyanugy mint a műszaki fordítók.

3./ Felmerült az a lehetőség, hogy a műszaki könyvtárosok egyesületét a Táncsics Körön belül szervezzék meg.

4./ Megalakítjuk az Országos Könyvtáros Egyesületet, amely minden -az előbbieken említett- könyvtáros szakcsoportot, tagozatok formájában foglal magában, s amelyeknek egyik tagozata a műszaki könyvtárosoké.

Az első két változatot nem tartom célszerűnek, mert már az eddig létrehozott, a TITT ill. a SZOT keretén belül működő egyesületek decentralizáltak, a könyvtárosoknak csak egy-egy rétegét fogják össze, és ugyanezen okból hiányzik az egyesületi élet bevezetőben említett legfontosabb célkitűzésének megvalósítása; a különböző területen dolgozó könyvtárosok baráti együttműködésének és közös szakmai sajátosságának megfelelő érdekvédelem megvalósítása. Ha a műszaki könyvtárosok e tagozatok valamelyikén belül képeznének további alcsoportot, ez még hátrányosabb lenne.

Véleményem szerint mind az össz-könyvtárosok, mind a műszaki könyvtárosok szempontjából a legjobb a Magyar Könyvtárosok Egyesületének /továbbiakban: M.K.E./ létrehozása a 3.pont szerint. Ennek az egyesületnek egyenjogú tagjai /tagozatai, vagy tagegyesületei/ lennének az összes különböző típusú budapesti és vidéki könyvtárak. Az egyesület központi irányítását a tagegyesületekből delegált vezetőség végezné.

Az egyesület pontos célkitűzését, feladatkörét és különösen azokat az eszközöket, amelyek a tagok szemében vonzóvá, hasznossá teszik az egyesületet és alkalmasak hazánk könyvtár-kultúrájának fejlesztésére, részletesen ki kell dolgozni és meg kell vitatni. Az alábbiakban bővebb magyarázat nélkül ismertetem a könyvtáros egyesület működésére, szervezeti szabályzatára vonatkozó javaslatomat.

A SZERVEZETI SZABÁLYZAT VÁZLATA

1./ A M.K.E. célkitűzése:

az összes magyar könyvtárak együttműködésének biztosítása,

a könyvtárosok érdekvédelme,

a könyvtárosok képzésének szakmai irányítása,
a könyvtárügy tudományos és gyakorlati fejlesztésével kapcsolatos teendők feltárása és nyilvánosságra hozatala; javaslatok tétele és propaganda;
nemzetközi együttműködés és tapasztalatcsere, magyar könyvtárak propagandája,
tudományos viták, ankétok, szakmai ismeretterjesztő előadások rendezése,
klub-estek rendezése.

2./ A M.K.E. tagsága:

2.1 A tagság formái:

Az egyesületben kétféle tagsági fokozat van: egyesületi rendes tag, és egyesületi munkatárs.

Az egyesületnek rendes tagja lehet:

Aki a könyvtárosi technikai minimum vizsgát letette, vagy az egyesület bizonyítványát megszerezte vagy ha jelenleg könyvtárosi alkalmazásban áll és a belépéstől számított 6 hónapon belül a bizonyítványt megszerzi.

Az egyesület munkatársa lehet:

akinek főiskolai vagy egyetemi végzettsége és legalább 2 évi könyvtárosi gyakorlata van, és hozzájárult a könyvtár-tan fejlesztéséhez.

2.2 A tagok jogai és kötelességei:

Rendes tag illetve munkatárs jogai:

Jelen szabályzat feljogosítja a tagokat "az Egyesület rendes tagja" és a munkatársakat "az Egyesület munkatársa" cím viselésére.

Erről tanusítványt kapnak, mely tanusítja, hogy a tag, illetve a munkatárs az előírt képesítéssel, illetve gyakorlattal rendelkezik.

A tanusítványokról egyesületi törzskönyvet vezetnek. Ugyanezen könyvbe jegyzik be a tagok kitüntetésait, irodalmi munkásságát és kiemelkedő érdemeit.

A M.K.E. tagjait megillető kedvezmények:

A kiváló munkát végző egyesületi tagokat kell elsősorban évenként felterjeszteni állami- és kormánykitüntetésre, jutalmazásokra, külföldi utazásokra.

Az Egyesület által rendezett bel- és külföldi tanulmányutakon, tapasztalatcsereken való részvételt önköltségi áron, vagy kiváló egyesületi munkája jutalmaként díjmentesen megpályázhatja.

Az Egyesület szaklapjai elsősorban a tagok részére biztosítanak nyilvánosságot. Ezért a tagok szerzői honoráriumot kapnak.

A kedvezményekből a munkatársakat fokozottabban kell részesíteni.

A tag részt vehet az Egyesület valamennyi rendezvényén,

- választó és választható,

- részvételi és szavazati joga van az Egyesület gyűlésein.

Rendes tag, illetve munkatárs kötelességei:

Támogatja az Egyesület célkitűzéseit és tevékenyen részt vállal ezek megvalósításában.

2.3 A tagság megszerzése és elvesztése.

A tagokat felvételre, ill. átminősítésre a jelölőbizottság /2 tag/ ajánlja és az Egyesület vezetősége veszi fel a közgyűlés megerősítéséig az új tagokat.

A jelentkezést a titkársághoz kell leadni.

Az Egyesület a felvételtől a jelentkezőt értesíti.

A tagsági jog megszűnik:

- méltatlan magatartás esetén,

- a tagsági díj tartós nem fizetése esetén.

A kizárás nem végleges, adott esetben újrafelvétel kérhető.

3./ A M.K.E. szervezete és az egyes szervek feladatai.

Az Egyesületnek három féle szervezeti fóruma van:

- közgyűlés,

- elnökség,

- munkabizottságok.

3.1 A közgyűlés.

A közgyűlés tagja minden rendes tag és munkatárs. A közgyűlés határozza meg az egyes időszakokban az Egyesület munkáját, hagyja jóvá az elnökség a munkabizottságok tevékenységét.

Hatásköre:

- az elnökség megválasztása,

- munkabizottságok kijelölése,

- a tagok felvételének megerősítése,

- a tagok átminősítése és kizárása,

- anyagi vonatkozású ügyekben döntés,

- a szabályzat megváltoztatása,

- az elnökség, ill. a munkacsoportok beszámoltatása a végzett munkáról, megfelelő határozatok hozatala.

3.2 Az elnökség.

Az elnökség 15 főből áll, melyet 3 évre választanak.

A megválasztott elnökség saját maga köréből választja az egyes tisztség-viselőket.

Az elnökségben minden fajta könyvtári kategóriából legyenek tagok.

Az elnökség évente négyszer összehívja a munkabizottságok vezetőit.

Az elnökség rendszeresen javaslatot tesz az illetékes szervek felé a tagok kitüntetésére, külföldi utazásokra, stb. Saját hatáskörében évenként kiadja 3 főnek a létesítendő alapítványi díjat.

Az elnökség évente, előre meghatározott tanulmány vagy értekezés sikeres elvégzésére pályadíjat tűz ki, amit minden tag megpályázhat.

3.3 A munkabizottságok:

A munkabizottságok az Egyesület operatív tudományos szervei. Feladatuk:

- módszertani tanácsadás,
- az azonos feladatokat ellátó könyvtárak összehangolt együttműködésének megkönnyítése, tapasztalatcserék szervezése,
- könyvtárak szakmai ellenőrzése és irányítása,
- egyes könyvtárak munkájának beható helyszíni tanulmányozása, elemzése és tapasztalatok szakszerű ismertetése,
- szakfolyóirat szerkesztése és kiadása. Ennek nemzetközi csereviszonylatra való felhasználása.
- tanfolyamok szervezése,
- a könyvtárak országos szervezésére vonatkozó törvényhozási vagy rendeleti szabályozás előkészítése, ill. véleményezése,
- a kollektorokkal és könyvkiadókkal állandó szakmai megbeszélés.

4./ A M.K.E. gazdálkodása.

4.1 Bevételi források:

- tagdíj /évi 30.- Ft./
- szaklap előfizetési díjak,
- rendezvények,
- szubvenció.

4.2 Kiadások:

- az egyesületi adminisztráció költségei,
- szaklapok kiadása,
- tiszteletdíjak.

Meg kívánom még jegyezni, hogy amennyiben bármely okból az önálló tagegyesület nem valósítható meg, vagy azt nem tartják célszerűnek, úgy a műszaki könyvtárosok részére legcélszerűbb a METESz keretében alakítani tagegyesületet, miután munkakörünk a legszorosabban összefügg a műszaki dolgozók problémáival.

A szervezeti szabályzat-tervezetben lefektetett elveket ez kevéssé érinti.

Annak érdekében, hogy az egyesületi forma megválasztásánál kellő körültekintéssel járassunk el, célszerű lenne, ha a Szabó Ervin Kör és a Szakszervezeti Könyvtárosok Egyesülete lapunk hasábjain ismertetné saját célkitűzéseit és egyben véleményét az itt elmondottakról.

Parányi Györgyné

- x - x - x -

Szerkesztőség megjegyzése:

A műszaki könyvtárosokat már régebben is foglalkoztató Egyesület kérdésében fenti cikket értékes vita-indítónak tartjuk. Saját véleményünket és észrevételeinket a hozzászólások után kívánjuk megtenni. A kérdés megoldása részben a vállalati műszaki könyvtárosok állásfoglalásán is múlik, ezért kérjük, hogy minél többen egészítsék ki Parányi Györgyné cikkét.

Az Országos Műszaki Könyvtár szakfordítói és szaktanácsadói szolgálatai:

Az OMK ezidőszereint hétköznapiokon 10-től 20 óráig áll az olvasók rendelkezésére, kölcsönzés 10-től 19 óráig. A könyvtár vasárnap átmenetileg zárva van. A szakfordítók és szaktanácsadók az alábbi napokon és időben állnak az olvasók rendelkezésére:

műanyag: szerda-péntek 17-20 óráig

vegyészet: kedd-csütörtök 16-19 óráig

textilvegyészet: szerda 17-19 óráig

elektrotechnika, híradástechnika: csütörtök 17-19 óráig

technikatörténet: péntek 15-17 óráig

matematika: kedd 17-19 óráig

orosz szakfordító: hétfő, szerda, péntek 18-19 óráig

lengyel " : hétfő 16-18 óráig

cseh " : szerda 17-19 óráig

német " : szerda, péntek 18-19 óráig

angol " : péntek 17-20 óráig

olasz " : csütörtök 17-19 óráig.